

Prilog 1

TEHNIČKO UPUTSTVO ZA IZVOĐENJE RADOVA NA RASKOPAVANJU ODNOSNO ZAUZEĆU OPŠTINSKIH PUTEVA I ULICA NA TERITORIJI GRADA BEOGRADA

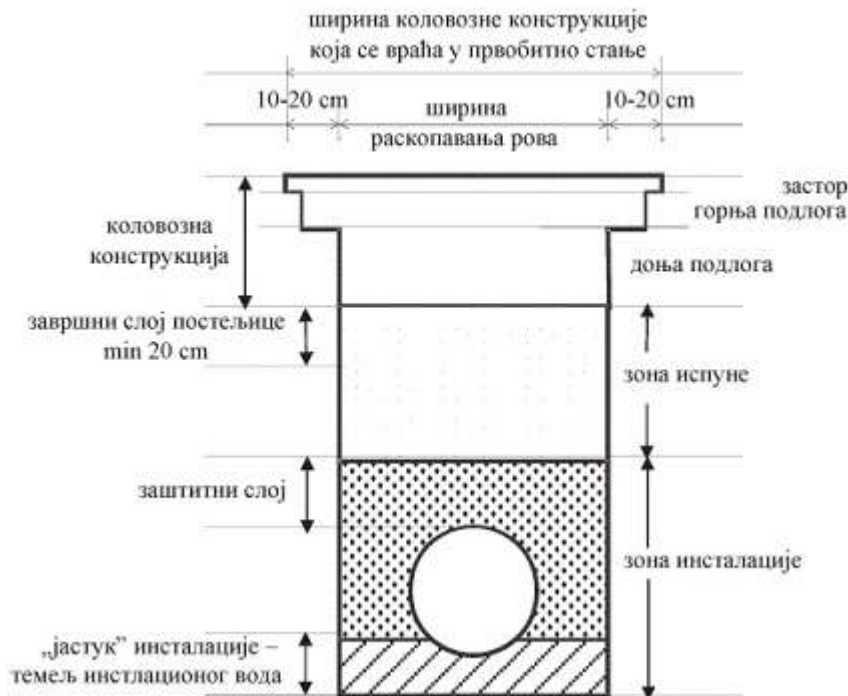
1. UVOD

Ovim uputstvom uređuje se postupak raskopavanja javnih puteva na teritoriji grada Beograda zbog planiranih i hitnih radova na podzemnim instalacijama i postupak zauzeća opštinskih puteva i ulica radi izvođenja građevinskih i drugih radova, uređenja i obezbeđenja gradilišta postavljanjem zaštitnih ograda i skela, odlaganja materijala i td., a koji nisu u vezi sa održavanjem opštinskih puteva i ulica.

Svako raskopavanje opštinskih puteva i ulica prouzrokuje trajne promene u strukturi, nosivosti i kvalitetu ugrađenih materijala. S obzirom na to, treba ga izvoditi tako da se u zoni raskopane površine, nakon završetka radova, uspostavi stanje koje će po tehničkim i ostalim karakteristikama odgovarati prethodnom stanju. Radi osiguranja kvaliteta izvedenih radova treba poštovati uslove i smernice iz teksta koji sledi.

2. OPŠTI USLOVI

Raskopavanje opštinskih puteva i ulica podrazumeva rušenje kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije (sečenje, iskop, vađenje i sl.) za potrebe iskopa rova, iskop materijala ispod kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije u gabaritu rova do projektovane dubine, ponovno zatrpavanje rova odgovarajućim materijalom i izgradnju nove kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije odnosno njeno vraćanje u prvobitno i ispravno stanje. Isto važi i u slučaju parkinga u regulaciji javnih saobraćajnih površina. Navedeno podrazumeva i vraćanje saobraćajne signalizacije u svemu u prvobitno i ispravno stanje. Šematski prikaz poprečnog preseka rova u kolovozu dat je na slici 1. (isti odnosi važe i za druge saobraćajne površine u regulaciji opštinskih puteva i ulica).

Slika 1. - Šematski prikaz poprečnog preseka rova u kolovozu

Površina raskopavanja rova je površina određena širinom raskopavanja rova i dužinom istog.

Instalacioni vodovi, kao i kanalice, zaštitne cevi/ kolone, kablovska kanalizacija, kasete, galerije, kanali, komore i dr., koji su locirani podzemno u odnosu na javne saobraćajne površine (u smislu opštinskih puteva i ulica), ne smeju postavljati/ugrađivati u slojeve kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije. Dubina postavljanja ne sme biti manja od propisane. Minimalna dubina gornje ivice/ kote navedenih elemenata ne sme biti manja od 80 cm u slučaju kada se postavljaju ispod kolovoza, odnosno 65 cm u slučaju trotoara/biciklističke staze (navedeno važi u slučaju da je debljina kolovozne konstrukcije do 80 cm, odnosno debljina trotoarske/biciklističke konstrukcije do 65 cm, u suprotnom dubina gornje ivice/kote navedenih elemenata mora biti veća od debljine kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije). Radi zaštite napred navedenih elemenata podzemnih instalacija prilikom izvođenja radova na

održavanju i rekonstrukciji kolovoznih/trotoarskih/biciklističkih konstrukcija sa pripadajućim putnim elementima/ objektima, postavljanju saobraćajne signalizacije i sl. potrebno je predvideti zaštitni sloj u skladu sa konkretnim uslovima, uz pridržavanje svih važećih propisa, normativa i pravila struke. Isti kriterijumi važe i u slučaju parkinga u regulaciji javnih saobraćajnih površina.

Izuzetno od navedenog u prethodnom stavu dopušta se postavljanje u površinske slojeve kolovozne konstrukcije elemenata za sistem adaptivnog upravljanja ili regulisanja saobraća, čije je funkcionisanje uslovljeno plitkim postavljanjem. Takođe, izuzetno može se dopustiti lokalno pliče polaganje instalacija sa potrebnim zaštitama ukoliko je to uslovljeno prostornim/tehničkim mogućnostima i ograničenjima (npr. zona ukrštanja dva instalaciona voda, priključenje na postojeće instalacije/objekte koji su postavljeni pliče, u slučaju ako je neprihvatljivo izmeštanje postojećih instalacija u investiciono/tehničkom smislu, neposredna zona konstruktivnih elemenata inženjerskih konstrukcija i sl.).

Potrebno je da se dubina polaganja instalacija definiše sa posebnom pažnjom obzirom da je prilikom budućih rekonstrukcija kolovoznih konstrukcija moguće da se ugrade deblje kolovozne konstrukcije od postojećih (veće saobraćajno opterećenje, kvalitetnije kolovozne konstrukcije, drugačiji tipovi konstrukcija, i sl.), kao i izvrši zamena materijala u podtelu. Isto važi i za trotoarske/ biciklističke konstrukcije, kao i za konstrukcije na parkinzima u regulaciji javnih saobraćajnih površina.

Navedeno iz razloga da se preventivnim merama izbegnu moguća izmeštanja predmetnih instalacija prilikom budućih rekonstrukcija saobraćajnih površina. Takođe, dubinu polaganja instalacija definisati sa posebnom pažnjom i za slučaj kada planirane saobraćajne površine nisu u celini privedene nameni do trenutka izvođenja radova, odnosno dubinu polaganja instalacija definisati tako da se prilikom izgradnje planiranih saobraćajnih površina izbegnu moguća izmeštanja predmetnih instalacija.

Raskopavanje saobraćajnih površina radi izvođenja radova na izgradnji, rekonstrukciji, održavanju, sanaciji podzemnih instalacionih vodova, i sl. mogu izvoditi samo za to kvalifikovana, ovlašćena lica sa odgovarajućom, mehanizacijom i opremom.

Investitor radova mora vršiti kontrolu kvaliteta izvođenja radova i ugrađenih materijala.

U toku izvođenja radova nadzorni organ Upravljača puta vršice kontrolu izvođenja radova. Nadzorni organ Upravljača puta se stara o ispunjenosti svih uslova za kvalitetno izvođenje radova na raskopavanju koji su vezani za dovođenje saobraćajnih površina u prvobitno i ispravno stanje, shodno tehničkoj dokumentaciji, važećoj zakonskoj regulativu, propisima, pravilnicima, uputstvima, standardima i normativima za predmetnu vrstu radova, kao i u skladu sa uslovima i smernicama koji su dati u ovom Prilogu 1 - Tehničkom uputstvu za izvođenje radova na raskopavanju odnosno zauzeću javnih površina na teritoriji grada Beograda.

Pre početka radova potrebno je da Investitor izvrši obeležavanje površine raskopavanja rova i površine koja se vraća u prvobitno stanje propisanom saobraćajnom signalizacijom u skladu sa odgovarajućim aktom koji izdaje organizaciona jedinica Gradske uprave nadležna za poslove saobraćaja, da istu održava u propisanom i ispravnom stanju tokom izvođenja radova, a nakon završetka radova da istu ukloni i da saobraćajnu signalizaciju vrati u prvobitno i ispravno stanje. Potrebno je da Investitor propisno ogradi i osvetli gradilište. Gradilište mora biti propisno označeno odgovarajućom gradilišnom tablom. Potrebno je da pravno lice koje vrši hitne radove izvrši obeležavanje predmetne lokacije propisanom privremenom saobraćajnom signalizacijom.

Tokom izvođenja radova treba omogućiti bezbedno odvijanje saobraćaja, prolaz pešaka i prilaz zgradama.

Potrebno je da Investitor tokom izvođenja radova održava red i čistoću tako da se vozila i pešaci ne prljaju, ne oštećuju i ne ugrožavaju, a materijal ne rastura, ne raznosi i da se ne stvara prašina ili blato. Svakodnevno, kao i po završetku radova gradilište je potrebno očistiti i oprati.

Pri izvođenju radova potrebno je zaštititi slivnike kišne kanalizacije i poklopce kanalizacije.

U toku radova neupotrebljiv materijal potrebno je odmah odvoziti sa gradilišta, a upotrebljiv propisno deponovati.

Prilikom sanacije kolovozne konstrukcije kao i konstrukcije na trotoarima/biciklističkim stazama, posebno obratiti pažnju na kvalitet i način izvođenja spoja između saniranog i preostalog dela kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije, kao i na spoj sa objektima (šahtovi, slivnici, galerije i sl.), npr. upotrebom veznih traka itd. Isto se odnosi i na parkinge u regulaciji javnih saobraćajnih površina.

Po pravilu, sanaciju raskopanih površina je potrebno izvršiti odmah, sukcesivnim izvođenjem pojedinačnih vrsta radova do potpune sanacije. Izuzetno, u slučajevima izvođenja radova na niskim temperaturama i na saobraćajnim površinama koje zahtevaju da se prati sleganje nasutog materijala u rovu, moguće je izvođenje sanacije raskopane površine u dve faze. U tom slučaju prva faza podrazumeva takvo izvođenje privremene sanacije kojom će se osigurati normalna i bezbedna upotreba saobraćajne površine do izvođenja konačne sanacije u drugoj fazi.

Prilikom izvođenja radova neophodno je vršiti kontrolu kvaliteta izvedenih radova u skladu sa važećim standardima, pravilnicima i normativima za ovu vrstu radova.

3. RUŠENJE POSTOJEĆE KOLOVOZNE, TROTOARSKJE, BICIKLISTIČKE KONSTRUKCIJE I KONSTRUKCIJE PARKINGA

Sečenje gornjih slojeva kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije (obično zastora/završne obrade trotoara i gornje podloge i sl.) vrši se pogodnim sredstvima tako da se dobiju ravne, vertikalne ivice i površine pravilnog oblika. Zahvaćena površina gornjih slojeva kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije je po pravilu obostrano šira za 10-20 cm u odnosu na širinu raskopavanja rova, a iz razloga kako bi se kolovozna/trotoarska/biciklistička konstrukcija mogla adekvatno vratiti u prvobitno i ispravno stanje. Saglasno navedenom širina kolovozne/ trotoarske/ biciklističke površine, koju je potrebno porušiti (iseći, iskopati, izvaditi) u celini (svi slojevi) i delimično (samo pojedini gornji slojevi) i vratiti u prvobitno stanje je minimalno obostrano šira za 10-20 cm u odnosu na širinu raskopavanja rova (videti sl. 1). Isto se odnosi i na parkinge u regulaciji javnih saobraćajnih površina.

U slučaju da je zastor izrađen od prefabrikovanih betonskih elemenata, kamenih ploča, kamene kocke, kamenih prizmi i sl., iste je potrebno pažljivo izvaditi u potrebnoj širini i odložiti kako ne bi došlo do njihovog oštećenja do ponovne ugradnje. Sve oštećene elemente je potrebno zameniti elementima istog tipa, oblika, boje i sl.

Napred navedeno izvesti u skladu sa konkretnim uslovima, a na način da nakon sanacije kolovozne/trotoarske/ biciklističke konstrukcije, odnosno konstrukcije parkinga, ne dođe do naknadnih oštećenja u eksploataciji.

Širina raskopavanja rova i širina kolovozne/ trotoarske/ biciklističke konstrukcije, koju je potrebno porušiti u celini (svi slojevi) i delimično (samo pojedini gornji slojevi) i vratiti u prvobitno stanje, moraju biti takve da je obezbeđen potreban prostor za propisno izvođenje radova na polaganju instalacionih vodova, nasipanju rova, kao i za vraćanje kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije u prvobitno stanje. Isto se odnosi i na parkinge u regulaciji javnih saobraćajnih površina.

Površina kolovozne/ trotoarske/ biciklističke konstrukcije koju je potrebno porušiti u celini (svi slojevi) i delimično (samo pojedini gornji slojevi) i vratiti u prvobitno stanje zavisi pored napred navedenog i od sledećih kriterijuma:

1. Kod rovova koji su podužno postavljeni duž saobraćajnice, ako je podužna ivica sečenog/porušenog kolovoznog zastora/završne obrade trotoara/biciklističke staze, udaljena od ivice trotoara/kolovoza/biciklističke staze manje od 35 cm, onda se i na toj preostaloj površini (užoj od 35 cm) skida završni sloj i presvlači novim slojem duž rova.

2. Kod rovova koji su podužno postavljeni duž saobraćajnice, ukoliko je izvršeno presvlačenje kolovoza predmetnog opštinskih puteva i ulica ili obnavljanje završnog sloja trotoarske/biciklističke konstrukcije u periodu kraćem od dve godine od planiranog datuma početka radova, neophodno je uraditi novi kolovozni zastor na celoj širini kolovoza (ukoliko su kolovozi za različite smerove vožnje razdvojeni razdelnim pojasom, presvlačenje novim zastorom uraditi na kolovozu na kome se vrši raskopavanje), odnosno novi završni sloj trotoara/biciklističke staze u celokupnoj dužini rova.

3. Kod rovova koji su poprečno postavljeni u odnosu na saobraćajnicu, ukoliko je izvršeno presvlačenje kolovoza predmetnog opštinskih puteva i ulica ili obnavljanje završnog sloja trotoarske/biciklističke konstrukcije u periodu kraćem od dve godine od planiranog datuma početka radova, neophodno je uraditi novi kolovozni zastor, odnosno završni sloj trotoara/biciklističke konstrukcije na površini koja je obostrano šira za po min. 1 m od ivice rova i to celom dužinom rova.

Kriterijumi navedeni u tač. 1. 2. i 3. se odnose i na parkinge u regulaciji javnih saobraćajnih površina.

Kriterijumi navedeni u tač. 2. i 3. važe i u slučaju kada se vrši raskopavanje opštinskih puteva i ulica koji je u garantnom roku.

U okviru Saglasnosti za raskopavanje odnosno zauzeće opštinskih puteva i ulica preciziraće se uslovi navedeni u tač. 2. i 3. za svaki pojedinačan slučaj, saglasno dinamici izvođenja radova na predmetnom javnom putu odnosno u okviru Saglasnosti definisaće se konačna površina kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije odnosno parkinga u regulaciji javnih saobraćajnih površina, koja se vraća u prvobitno stanje (površina će se definisati na nivou tačnosti obračuna iste na osnovu grafičkog priloga u papirnoj formi ili na drugi pogodan način). Vezano za radove iz tač. 2. i 3., potrebno je da se nadzorni organ Upravljača puta saglasi sa karakteristikama novog kolovoznog zastora, odnosno završnog sloja trotoara/biciklističke staze/parkinga, koji se ugrađuju, a u skladu sa karakteristikama slojeva koji su bili izvedeni u prethodne dve godine, kao i da prati izvođenje navedenih radova.

Površina raskopavanja rova i preliminarna površina kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije odnosno parkinga u regulaciji javnih saobraćajnih površina, koja se vraća u prvobitno stanje, prikazuje se u Situacionom prikazu raskopavanja/zauzeća koji se podnosi Upravljaču puta uz Zahtev za izdavanje saglasnosti za raskopavanje odnosno zauzeće opštinskih puteva i ulica.

Situacioni prikaz raskopavanja/zauzeća potrebno je uraditi na katastarsko-topografskoj podlozi, u odgovarajućoj razmeri, sa obračunatim površinama i ucrtanim i iskotiranim granicama. Sadržaj situacionog prikaza prilagoditi konkretnom slučaju, npr ucrtati relevantne ivične linije opštinskih puteva i ulica (kolovoza, trotoara, biciklističke staze, razdelnog pojasa, ivičnog zelenila, parkinga, tramvajske baštice i koloseke i sl.), granicu iskopa rova tj. površinu raskopavanja rova, preliminarnu granicu kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije odnosno parkinga koja se vraća u prvobitno stanje i prostor potreban za bezbednu organizaciju gradilišta, a saglasno sa Projektom saobraćajne signalizacije a na koji odgovarajući akt izdaje organizaciona jedinica gradske uprave Grada Beograda nadležna za poslove saobraćaja. Takođe, situacioni prikaz je potrebno adekvatno iskotirati, npr. širinu i dužinu rova, rastojanja preliminarnih ivica kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije odnosno parkinga koja se vraća u prvobitno stanje u odnosu na ivice rova i u odnosu na relevantne ivične linije opštinskih puteva i ulica, kako na karakterističnim mestima

tako i na mestima sa minimalnim rastojanjima i sl. Uz situacioni prikaz po potrebi priložiti detalje u odgovarajućoj razmeri (adekvatno iskotirane), radi jasnog sagledavanja navedenog. Na situacionom prikazu potrebno je dati obračunate površine zavisno od konkretnog slučaja, npr: površinu raskopavanja rova, preliminarnu površinu kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije odnosno parkinga koja se vraća u prvobitno stanje (videti sl. 1 i napred definisane kriterijume) i neophodno potrebnu površinu zauzeća za organizaciju gradilišta. Za slučaj da se prilikom izvođenja predmetnih radova raskopavaju i/ili zauzimaju i kolovoz i trotar/ biciklistička staza odnosno parking, napred navedene površine dati i po strukturi tj. pojedinačno za kolovoz i trotar/biciklističku stazu odnosno parking. Takođe, za slučaj fazne izgradnje istu adekvatno grafički prikazati.

4. ISKOP ROVA

Iskop rova izvodi se u zavisnosti od karakteristika materijala, dubine rova, nivoa podzemnih voda i sl., na način kojim će biti obezbeđena sigurnost ljudi i susednih objekata, površina i sl. (razupiranje rova i osiguranje bočnih strana iskopa, crpljenje vode iz rova i dr. po važećim propisima, standardima, normativima i sl.).

Neupotrebljiv materijal potrebno je odmah odvoziti sa gradilišta.

Upotrebljiv materijal privremeno se deponuje na za to određena mesta. Ukoliko postoji mogućnost da se deponuje uz rov, deponovati ga tako da ne ugrozi rov od obrušavanja. Deponovani materijal ne sme da sprečava prirodno oticanje vode, niti da se raznosi po okolnom terenu, tj. do ponovne upotrebe treba ga primereno zaštititi od padavina.

5. NASIPANJE ROVA

Temeljenje instalacije mora biti izvedeno na nosivom i obrađenom tlu. Tlo treba biti obrađeno, očišćeno od mulja, organskih i raskvašenih materijala, minimalno do dubine od 30 cm u odnosu na dno rova. Dno rova mora biti fino isplanirano sa predviđenim nagibom rova, potrebne zbijenosti.

Pre polaganja instalacionih vodova u rov, treba proveriti da oni nisu oštećeni.

Zonu instalacije rova sa podlogom instalacionog voda izvesti u svemu u skladu sa tehničkom dokumentacijom, odnosno u slučaju hitnih radova u skladu sa vrstom instalacionog voda i konkretnim uslovima na lokaciji. Pri nasipanju instalacione zone treba paziti da instalacioni vod ostane na projektovanom mestu.

Po završetku nasipanja i nabijanja zaštitnog sloja oko instalacionog voda, potrebno je položiti neprekinutu upozoravajuću PVC traku na površinu zaštitnog sloja. Boja i natpis PVC trake odgovaraju vrsti instalacionog voda.

Nasipanje instalacione zone i zone ispune vršiti u skladu sa tehničkom dokumentacijom, odnosno krupnozrnim ili sitnozrnim materijalom odgovarajućih karakteristika, saglasno karakteristikama instalacionog voda, inženjersko-geološkim karakteristikama sredine, dubini rova itd., u slojevima sa zbijanjem do potrebne zbijenosti (krupnozrno tlo/materijal je šljunkovito peskoviti materijal ili drobljeni agregat sa više od 50% zrna krupnijih od 0,0075 mm, sitnozrno tlo/materijal je glinovito ili prašinsto tlo sa više od 50% zrna sitnijih od 0,075 mm). Moguća je primena samougradivog betona male čvrstoće (MB 1,5 do MB 3) uz adekvatan način ugradnje, takođe saglasno karakteristikama instalacionog voda, inženjersko-geološkim karakteristikama sredine, dubini rova i sl.

Posteljica je neophodno da zadovolji zahtevane karakteristike, uključujući i potrebnu nosivost.

Nadzorni organ Upravljača puta zadržava pravo da zahteva zatrpavanje rova samougradivim betonom male čvrstoće (MB 1,5 do MB 3).

6. VRAĆANJE KOLOVOZNE, TROTOARSKE, BIKIKLISTIČKE KONSTRUKCIJE I KONSTRUKCIJE PARKINGA U PRVOBITNO I ISPRAVNO STANJE

Struktura slojeva kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije na saobraćajnim površinama zahvaćenim raskopavanjem treba da bude nakon završetka radova identična ili što sličnija kolovoznoj/trotoarskoj/biciklističkoj konstrukciji na okolnom neraskopanom području. Nosivost kolovozne konstrukcije koja se vraća u prvobitno stanje mora biti jednaka ili veća od nosivosti kolovozne konstrukcije na okolnim neraskopanom području. Pri vraćanju u prvobitno i ispravno stanje svih saobraćajnih površina posebno treba voditi računa o adekvatnom odvodnjavanju i poštovanju nivelacionih odnosa. Zastor kolovoza, kao i završni sloj trotoara/biciklističke staze, moraju biti iste vrste kao i postojeći (prvobitni). Isto važi i u slučaju parkinga u regulaciji javnih saobraćajnih površina. Pored navedenog potrebno je i sve putne elemente vratiti u prvobitno i ispravno stanje.

U poglavlju 3. Priloga 1. su kriterijumi za određivanje površine kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije odnosno parkinga, koja se vraća u prvobitno stanje.

Dozvoljena je ugradnja asfaltnih slojeva koji moraju zadovoljavati standarde za bitumenizirani noseći sloj i za zastor od asfalt betona u pogledu karakteristika asfaltna mešavine i karakteristika uzoraka iz izvedenog sloja, ukoliko to Projektom kolovozne konstrukcije nije drugačije propisano. Pri ručnom ugrađivanju mora biti obezbeđen prevoz asfaltna mase posebnim vozilom.

Ukoliko se radovi izvode u zimskom periodu, pri temperaturama vazduha nižim od +5 °C, raskopana površina se sanira privremenim asfaltnim slojem, koji će se ukloniti pre nego što se pristupi konačnoj sanaciji. Troškovi sanacije (privremene i konačne) padaju na teret Investitora.

Posebno pažljivo treba izvesti spoj završnog sloja između zone raskopavanja i postojeće zone. Spoj starog i novog asfalta, kao i spoj novog asfalta i objekata (šahtovi, slivnici, galerije i sl.) obavezno osigurati upotrebom veznih traka.

Po vraćanju u prvobitno i ispravno stanje kolovozne/trotoarske/trotoarske konstrukcije odnosno konstrukcije parkinga, eventualno oštećenu saobraćajnu signalizaciju neophodno je obnoviti i u svemu vratiti u prvobitno i ispravno stanje.

7. HITNI RADOVI

Napred navedeni uslovi i smernice važe i u slučaju hitnih radova, uvažavajući njihove specifičnosti. S obzirom na to da se kod hitnih radova ne raspolaže sa tehničkom dokumentacijom za konkretno raskopavanje opštinskih puteva i ulica, poželjno je da pravno lice koje vrši hitne radove izvrši uvid u raspoloživu arhivsku dokumentaciju (projekat izvedenog stanja i sl.) ukoliko raspolaže sa istom, kako bi radove na raskopavanju i popravci raskopanih površina bili izvedeni u skladu sa prvobitnom stanjem. Ukoliko je u rovu u kome je smeštena instalacija/infrastrukturni objekat na kojem se vrše hitni radovi, smeštena i instalacija/infrastrukturni objekat koji je u nadležnosti drugog pravnog lica, potrebno je obezbediti i prisustvo njegovih stručnih službi. Neophodan je poseban oprez i odgovornost napred navedenih subjekata prilikom izvođenja ovih radova s obzirom na to da se ne raspolaže tehničkom dokumentacijom za sanaciju kvara i vraćanje u prvobitno stanje, uz stručno sagledavanje postojećeg stanja, inženjersko-geoloških karakteristika lokacije, vrste i karakteristika instalacionog voda/infrastrukturnog objekta, potrebne dubine iskopa, strukture i veličine saobraćajnog opterećenja, vremenskih uslova, mehanizacije sa kojom se raspolaže i sl., a sa ciljem da se na licu mesta definišu svi potrebni postupci, mere, vrsta materijala, način ugrađivanja i sl. kako bi se nakon završetka radova uspostavilo stanje koje će po tehničkim i ostalim karakteristikama odgovarati prvobitnom stanju. Radovi se moraju izvesti u skladu sa važećom zakonskom regulativom, propisima, pravilnicima, uputstvima, standardima i normativima za predmetnu vrstu radova, kao i u skladu sa uslovima i smernicama koji su dati u ovom Prilogu 1.

Prijava raskopavanja puta radi hitnih radova koji ne traju duže od 24 časa šalje se na e-mail adresu Upravljača puta sa naznakom "hitni radovi" i na e-mail adresu organizacione jedinice Gradske uprave nadležne za poslove saobraćaja.

8. ZAUZEĆE

Površina zauzeća opštinskih puteva i ulica je ukupno zauzeta površina opštinskih puteva i ulica potrebna za izvođenje radova na izgradnji, rekonstrukciji, održavanju, sanaciji i sl. objekata koji se postavljaju u ili na opštinski put ili ulice ili objekata u neposrednoj blizini odnosno pored opštinskih puteva i ulica.

Svako raskopavanje prati zauzeće opštinskih puteva i ulica. Površina zauzeća je po pravilu veća od površine raskopavanja. Prilikom raskopavanja opštinskih puteva i ulica, pored površine kolovozne/trotoarske/biciklističke konstrukcije odnosno parkinga koja se vraća u prvobitno stanje (uključuje i površinu raskopavanja rova), obično se zauzima i deo opštinskih puteva i ulica građevinskom mehanizacijom, materijalom, saobraćajnom i drugom opremom, zaštitnim branicima i sl.

Moguće je samo zauzeće površine opštinskih puteva i ulica bez njenog raskopavanja, ukoliko se ista zauzima za potrebe formiranja i osiguranja drugih gradilišta (postavljanje zaštitne ograde, skele, mehanizacije, formiranje početnog fronta radova kod izgradnje saobraćajnica i sl.).

Zauzetu površinu nakon završetka zauzeća u svemu vratiti u prvobitno i ispravno stanje.

Naročito je potrebno voditi računa o sledećem:

- tokom izvođenja radova treba omogućiti bezbedno odvijanje saobraćaja, prolaz pešaka i prilaz zgradama;
- tokom izvođenja radova potrebno je da investitor održava red i čistoću tako da se vozila i pešaci ne prljaju, ne oštećuju i ne ugrožavaju, a materijal ne rastura, ne raznosi i da se ne stvara prašina ili blato. Svakodnevno, kao i po završetku radova gradilište je potrebno očistiti i oprati;
- prilikom izlaska sa gradilišta na opštinski put ili ulice neophodno je pranje točkova kamiona i druge opreme;
- gradilište je potrebno formirati tako da ne dođe do izlivanja vode, zaprljane vode, i sl. na opštinski put ili ulice;
- gradilište je potrebno zaštititi i sve aktivnosti izvoditi tako da se prašina ne širi na opštinski put ili ulice;
- skele, fiksirana mehanizacija i sl. postavljaju se propisno i na potrebne podmetače;
- pri izvođenju radova potrebno je zaštititi slivnike kišne kanalizacije i poklopce kanalizacije;
- radovima na gradilištu ni na koji način ne sme biti ugrožena stabilnost opštinskih puteva i ulica, uključujući i funkcionisanje infrastrukture. Sva eventualna oštećenja opštinskih puteva i ulica, uključujući i njegov zastor/završnu obradu i saobraćajnu signalizaciju moraju se vratiti u prvobitno i ispravno stanje.

9. DRUGI SLUČAJEVI RASKOPAVANJA

Za radove na tramvajskim i drugim kolosecima, objektima, postrojenjima, uređajima i dr. koji se ugrađuju u opštinski put ili ulice, u slučaju podbušivanja, i sl. primenjuju se opšti uslovi i smernice dati u ovom tehničkom uputstvu, a saglasno sa njihovim specifičnostima.